AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS

ASIANTUNTIJALAUSUNTO 11.9.2024

Sivistysvaliokunta
siv@eduskunta.fi

VNS 4/2024 vp Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko

Aktiivinen kauppa- ja kehityspolitiikka edellyttää määrätietoisia poliittisia toimia. Monet käytännön toimet vaativat myös ruohonjuuritason ammattiosaamista. Hallituksen vuonna 2024 päättämät ammatillisen koulutuksen leikkaukset, erityisesti jatkuvaan oppimiseen, osuvat kipeästi juuri tälle sektorille. Ammatillinen koulutus tuottaa lisää kilpailukykyä, josta ei tulisi tinkiä.

Opiskelijaliikkuvuus lisää kansanvälisyyttä

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry painottaa, että ammatillisen koulutuksen opiskelijaliikkuvuuteen on panostettava aiempaa vahvemmin mm. kannustamalla opiskelijoita suorittamaan ulkomaanjaksoja. Tavoitteeksi on asetettu, että 12 % opiskelijoista tekisi jakson, mutta tällä hetkellä emme ole edes pandemiaa edeltävällä tasolla. Opiskelijaliikkuvuuden edistämistä tukemaan tarvitsemme myös lisää kannusteita opettajaliikkuvuuteen ja koulutuksen järjestäjien väliseen kansainväliseen yhteistyöhön. Opettajaliikkuvuudenkin osalta pandemiaa edeltävä taso on saavuttamatta.

AMKE on huolissaan siitä, miten rahoitusleikkaukset vaikuttavat opiskelija- ja opettajaliikkuvuuteen.

Koulutusviennin ja tilauskoulutuksen laajentaminen

AMKE näkee ammatillisen koulutuksen koulutusviennin tärkeänä osana kansainvälisiä taloussuhteita ja kehitysyhteistyötä. Sen avulla voidaan rakentaa tasavertaisia kumppanuuksia ja tukea yrittäjyyttä.

Tilauskoulutusta koskeva pykäläesitys irrotettiin kuitenkin valmistelussa olevasta ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöuudistuksesta lausuntokierroksella havaitun lisävalmistelutarpeen takia. Viimeistellyn pykälän tulee AMKEn mukaan mahdollistaa kaupallisten yritysten hyödyntäminen koulutusviennissä, mutta myös varmistaa opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu.

AMKE kannattaa yllä mainituin perustein Tutkintovientitoimikunnan ehdotusta:

”33 §. Koulutuksen järjestäjä voi järjestää tilauskoulutuksena opiskelijaryhmälle järjestämisluvassa määrättyjä tutkintoja ja tutkinnon osia sekä niihin valmistavaa tutkintokoulutusta. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että tilauskoulutukseen osallistuvat ovat tietoisia oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Tilaajana voi toimia tilauskoulutuksessa Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö. Koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa, että tilauskoulutuksessa rahoittajana toimii Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö.”

Koulutusvienti tarjoaa työperäiselle maahanmuutolle ja Suomessa vallitsevalle työvoimapulalle ratkaisuja antaen toiminnassa mukana oleville yrityksille uusia rekrytointimahdollisuuksia.

Lukukausimaksut

Suomen ammatillista koulutusta pidetään yhtenä maailman parhaista. Meidän on kuitenkin mahdollista periä lukukausimaksuja Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta vain korkea-asteella, vaikka maksut kuuluvat kansainvälisesti vakiintuneisiin käytäntöihin.

AMKE esittää, että maksuja voitaisiin jatkossa periä myös ammatillisessa koulutuksessa. Joustavista rahoitusmalleista hyötyisi mm. kehittyviin maihin suunnattu ammatillinen opettajakoulutus.

Ammattiosaaminen osana kehitysyhteistyötä

Kestävällä pohjalla toteutettuna kehitysyhteistyö edistää naisten ja tyttöjen asemaa ja oikeuksia, tasa-arvoa, ihmisoikeuskysymyksiä, koulutustason maailmanlaajuista nostamista, ilmastotoimia ja puhtaan siirtymän markkinoille tähtäävää liiketoimintaa.

Ammatillinen koulutus on tärkeä osa kehitysyhteistyötä kehittyvien maiden osaamistason nostossa. Suomen ammatillinen opettajakoulutus on kansainvälisesti arvostettua ja sitä tulisi hyödyntää yhteistyössä.

Ammatillinen koulutus mukana Ukrainan jälleenrakentamisessa

AMKE näkee, että ammatillisella koulutuksella on keskeinen rooli Suomen vankkumattomassa tuessa Ukrainalle. Jälleenrakentamisessa tullaan tarvitsemaan ammatillisen koulutuksen panosta eri toimialojen koulutuksessa, kuten rakentamisessa ja sosiaali- ja terveyspalveluissa. Parhaisiin tuloksiin päästään eri koulutusasteiden saumattomalla yhteistyöllä.

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Peter Pahlman
asiantuntija

Lisätiedot: asiantuntija Peter Pahlman, 040 015 1324, peter.pahlman@amke.fi